

Határozatok Tára

MELCHIOR WATHELET
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2017. február 16.¹

C-228/16. P. sz. ügy

**Dimosia Epicheirisi Ilektrismou AE (DEI)
kontra**

Európai Bizottság

„Fellebbezés — Állami támogatás — A választottbíróóság azon villamosenergia-díjra vonatkozó ítéletének felfüggesztését elrendelő meghagyás kibocsátásának elutasítása, amelyet az Alouminion SA lenne köteles fizetni a DEI részére — A DEI által az Alouminion SA részére nyújtott állítólagos állami támogatással kapcsolatos panasz elutasítása — Csökkentett villamosenergia-díjak”

I. Bevezetés

1. Fellebbezésével a Dimosia Epicheirisi Ilektrismou AE (DEI) az Európai Unió Törvényszéke 2016. február 9-i DEI kontra Bizottság végzésének (T-639/14, nem tették közzé, EU:T:2016:77, a továbbiakban: a megtámadott végzés) hatályon kívül helyezését kéri, amellyel a Törvényszék úgy döntött, hogy okafogyottá vált a Bizottságnak a DEI állami támogatásokra vonatkozó panaszait elutasító 2014. június 12-i COMP/E3/ON/AB/ark *2014/61460. sz. levelének (a továbbiakban: a vitatott levél) megsemmisítésére irányuló keresete.

2. Fellebbezési jogalapjaiban a DEI előadja, hogy amikor a Törvényszék úgy döntött, hogy a keresetéről már nem szükséges határozni, több vonatkozásban tévesen alkalmazta a jogot, megsértette a meghallgatáshoz való jogát, továbbá nyilvánvaló értékelési hibát követett el, valamint elferdítette a tényeket és az érveit. E jogalapok nem hoznak fel új jogkérdést, a második jogalap kivételével, amely szerint a Törvényszék megsértette a megfelelő ügyintézés, a jogbiztonság és a hatékony bírói jogvédelem elveit.

3. Következésképpen, a Bíróság kérésének megfelelően a jelen indítvány a fellebbezés második jogalapjára vonatkozik, amely a 2010. december 16-i Athinaiki Techniki kontra Bizottság ítélet (C-362/09 P, EU:C:2010:783) 70. pontjában rögzített elvek értelmezésével kapcsolatos kérdéseket vet fel; e pontban a Bíróság azt mondta ki, hogy „[a] [megfelelő] ügyintézés és a jogbiztonság követelményére, valamint a hatékony bírói jogvédelem elvére tekintettel meg kell állapítani, hogy egyrészt a Bizottság csak annak érdekében vonhatja vissza az állítólag jogellenes támogatásra vonatkozó panasz vizsgálatát lezáró határozatát, hogy a jogellenességét orvosolja, másrészt pedig az ilyen visszavonást követően mindössze annyit tehet, hogy újrakezdi az eljárást pontosan abban a korábbi szakaszban, ahol a megállapított jogellenesség felmerült”.

¹ — Eredeti nyelv: francia.

II. A jogvita előzményei

4. A DEI egy görög társaság, amelynek többségi részvényese a görög állam. Elsődleges tevékenysége a villamos energia előállítás. Ügyfelei közé tartozik többek között az Alouminion SA. Azon jogvita eredményeként, amely e két vállalkozás között a villamosenergia-díj tárgyában volt folyamatban, a görög energiaszabályozó hatóság (a továbbiakban: RAE) ideiglenes díjat állapított meg. A Bizottsághoz 2012. június 15-én benyújtott panaszában (a továbbiakban: a 2012. évi panasz) a DEI előadta, hogy e díj arra kötelezi, hogy a piaci árnál alacsonyabb áron szolgáltatson villamos energiát az Alouminion részére, és hogy ennek folytán a RAE jogellenes állami támogatást nyújtott e társaság részére.

5. 2013. október 31-én egy a DEI és az Alouminion által kijelölt választottbíróóság visszaható hatállyal még a RAE által ideiglenesen megállapítottnál is alacsonyabb szinten rögzítette a DEI által szolgáltatott villamos energia díját.

6. 2013. december 23-án a DEI egy második panaszt nyújtott be a Bizottsághoz (a továbbiakban: 2013. évi panasz), előadva, hogy a választottbíróági ítélet állami támogatásnak minősül.

7. 2014. május 6-án a Bizottság közölte a DEI-vel előzetes értékelését, amely szerint nincs helye a 2013. évi panasz további vizsgálatának, mivel a választottbíróági ítélet nem minősül állami támogatásnak. A 2014. június 6-i levéllel a Bizottságnak válaszolva a DEI kiegészítő észrevételeket terjesztett az előbbi elé.

8. A vitatott levéllel a Bizottság arról tájékoztatta a DEI-t, hogy a 2014. június 6-i levelében szereplő információk nem kérdőjelezik meg a 2014. május 6-i levelében szereplő előzetes értékelést. Álláspontja szerint a választottbíróági ítélet nem minősült az államnak betudható intézkedésnek, mivel az állam nem határozhatta meg a választottbíróóság határozatát,² és az ítélet nem biztosított szelektív előnyt sem az Alouminion részére. Ebből következően „a Versenypolitikai Főigazgatóság szolgálatai megállapították, hogy [a 2014. június 6-i levélben található információk] nem elegendő[ek] ahhoz, hogy igazolják [a] panasz újabb vizsgálatát”.

III. A vitatott levél megsemmisítése iránt a Törvényszék előtt indított kereset és a megtámadott végzés

9. A Törvényszék Hivatalához 2014. augusztus 22-én benyújtott keresetlevelével a DEI a Bizottság vitatott levélben szereplő határozatának megsemmisítését kérte.

10. A 2014. október 7-i, a Törvényszék Hivatalához benyújtott beadványukban a DEI és a Bizottság közösen kérte a Törvényszék előtt folyamatban lévő eljárás felfüggesztését hat hónapra, vagyis 2015. április 7-ig, annak érdekében, hogy a Bizottság újra megvizsgálhassa a keresetlevélben felvetett kérdéseket. A Törvényszék negyedik tanácsának elnöke 2014. október 24-i végzésével helyt adott e kérelemnek.

11. 2015. március 25-én a Bizottság meghozta az Alouminion S. A. részére egy választottbíróági ítélet eredményeként a költségeknél alacsonyabb villamosenergia-díj formájában nyújtott SA.38101 (2015/NN) (ex 2013/CP) állítólagos állami támogatásra vonatkozó C(2015) 1942 final határozatot (a továbbiakban: hivatalos határozat). Határozatának 12. pontjában a Bizottság kiemelte, hogy „[a] jelen ügyben előterjesztett panaszban [a DEI] utalt [a 2012. évi panaszra] is. E panaszban az szerepelt, hogy [a RAE] 346/2012. sz. határozata, amely ideiglenes díjat állapított meg az Alouminion részére szolgáltatott villamos energia tekintetében mindaddig, míg eldől a két fél között az említett díj vonatkozásában folytatott vita, arra kötelezte a DEI-t, hogy a piaci ár alatt szolgáltatson villamos

2 — „[...] the State does not seem to have had the possibility to dictate the decision of the arbitration tribunal”.

energiát az Alouminion részére, és ebből következően arra, hogy állami támogatást nyújtson az Alouminionnak. Mivel azonban a választottbírói ítélet teljes mértékben és visszaható hatállyal felváltotta [a RAE] által rögzített ideiglenes díjat, a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a [2012. évi] panasz okafoyottá vált.”

12. A Törvényszék Hivatalához benyújtott 2015. április 27-i és 2015. június 19-i levelével a Bizottság azt kérte a Törvényszéktől, hogy állapítsa meg, hogy a hivatalos határozat eredményeként a vitatott levéllel szemben benyújtott kereset okafoyottá vált, és ezzel kapcsolatban már nem szükséges határozni. A DEI a 2015. július 3-i levélben nyújtotta be a Törvényszékhez az e kérelemmel kapcsolatos észrevételeit.

13. A Törvényszék Hivatalához 2015. június 29-én benyújtott keresetlevelével a DEI a 2015. március 25-i határozat megsemmisítését kérte (DEI kontra Bizottság ügy, T-352/15, a Törvényszék előtt folyamatban).

14. A megtámadott végzéssel a Törvényszék megállapította, hogy már nem szükséges határozni a vitatott levéllel szemben benyújtott megsemmisítés iránti keresetről, mivel a hivatalos határozat azt hatályon kívül helyezte és hivatalosan felváltotta, így az már nem képezi az uniós jogrend részét.

15. A Törvényszék szerint a DEI érvei nem alkalmasak e megállapítás megkérdőjelezésére.

16. Először, megállapította, hogy e végzésben nem kell döntenie az uniós intézmények jogi aktusait azok visszavonásáig, megsemmisítéséig vagy érvénytelenné nyilvánításáig megillető jogszerűségi vélelem alá eső hivatalos határozat jogszerűségéről. Ily módon elutasította azt az érvet, amely szerint e határozat jogellenes, és így a T-639/14. sz. ügyben benyújtott kereset nem vált okafoyottá.

17. Másodszor, a Törvényszék elutasította a DEI azon állítását, amely szerint fennállt a vitatott levéllel szemben folytatott eljáráshoz fűződő érdeke, annak megakadályozása céljából, hogy a választottbírói ítélet görög államnak való betudhatóságára vonatkozóan hivatkozott jogellenesség a jövőben megismétlődjön. A Törvényszék szerint ezen állítólagos jogellenesség nem szerepel a vitatott levélben, és az a kérdés, hogy a DEI bizonyította-e az állami támogatásokra vonatkozó szabályok megsértését, mindenféleképpen a hivatalos határozattal szemben benyújtott kereset tárgyát képezi.

18. Végül, harmadszor a Törvényszék megállapította, hogy a tekintetben sem szükséges már határozni a keresetről, amennyiben az a 2012. évi panaszt érinti, mivel 2015. március 25-i levelével a Bizottság hallgatólagosan elutasította e 2012. évi panaszt.

IV. A Bíróság előtti eljárás

19. Fellebbezésével a DEI azt kéri, hogy a Bíróság:

- helyezze hatályon kívül a megtámadott végzést;
- utalja vissza az ügyet a Törvényszék elé, hogy az hozzon határozatot fellebbezés keretében előadott kérelmeit illetően, amelyekkel a vitatott levél megsemmisítését kéri, valamint
- a Bizottságot kötelezze mind az elsőfokú eljárásban, mind pedig a fellebbezési eljárásban felmerült valamennyi költség viselésére.

20. A Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság utasítsa el a fellebbezést, és a DEI-t kötelezze a költségek viselésére.

V. A megfelelő ügyintézés, a jogbiztonság és a hatékony bírói jogvédelem elveinek megsértésére alapított második fellebbezési jogalapról

A. A felek érvelése

21. A DEI előadja, hogy a hivatalos határozat meghozatala révén a Bizottság visszavonta a vitatott levelet, megsértve a 2010. december 16-i Athinaïki Techniki kontra Bizottság ítéletből (C-362/09 P, EU:C:2010:783) eredő követelményeket. Ezen ítélet 70. és 71. pontjából az következik, hogy a jogellenesség orvoslása érdekében megengedett a visszavonó aktus, feltéve, hogy a visszavonó vagy felváltó aktus megjelöli a visszavont jogi aktus jogellenességének mibenlétét. Mivel ez a hivatalos határozat esetében nem áll fenn, a Törvényszék a megtámadott végzés 39–41. pontjában megsértette e követelményt, és ezáltal megsértette a megfelelő ügyintézés, a jogbiztonság és a hatékony bírói jogvédelem elveit.

22. A Bizottság úgy véli, hogy a megtámadott végzés 38–51. pontja csak kiegészítő indokokat tartalmaz. Ebből következően az ilyen indokok valamelyike ellen irányuló második jogalap nyilvánvalóan hatástalan.

23. Mindenesetre ezen érveket el kell utasítani mint megalapozatlanokat, mivel a hivatalos határozat teljes mértékben megfelel a 2010. december 16-i Athinaïki Techniki kontra Bizottság ítélet (C-362/09 P, EU:C:2010:783) 70. pontjából eredő követelményeknek.

24. A Bizottság ugyanis visszaható hatállyal vonta vissza a vitatott levelet, mivel az formai hibát hordozott. Az állami támogatások területén a Bizottság, amennyiben az előzetes vizsgálatot követően úgy találja, hogy a bejelentett intézkedés nem minősül állami támogatásnak, az EK-Szerződés 93. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1999. március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendelet³ (HL 1999. L 83., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 339. o.) 4. cikke alapján köteles hivatalos határozatot hozni.

25. Ezenkívül a vitatott levél visszavonását követően a Bizottság nem folytatta az eljárást annál korábbi szakaszban, mint ahol a megállapított jogellenesség felmerült. Mivel e levél célja az előzetes vizsgálati szakasz lezárása volt, a Bizottság megalapozottan hozta meg ugyanezen cél érdekében a hivatalos határozatot a 659/1999 rendelet 4. cikke alapján. A helyzet eltérő lenne, ha a Bizottság pusztán csak visszavonta volna a vitatott levelet, az előzetes vizsgálati szakasz lezárása nélkül.

26. Végül, ami a hatékony bírói jogvédelem elvét illeti, azt nem sértették meg, mivel a T-352/15 ügy keretében a DEI-nek meglesz a lehetősége arra, hogy vitassa a hivatalos határozatot, valamint arra, hogy előadja, hogy a Bizottságnak másként kellett volna döntenie a 2012. évi és 2013. évi panaszokat illetően.

B. Értékelés

27. Álláspontom szerint a megtámadott végzésnek a DEI fellebbezésében hivatkozott 39–41. pontja nem mellékes indokokat tartalmaz, mivel ha a DEI-nek igaza lenne a 2010. december 16-i Athinaïki Techniki kontra Bizottság ítélet (C-362/09 P, EU:C:2010:783) 70. pontjának tulajdonítandó értelmezést illetően, a Törvényszék nem dönthetett volna úgy, hogy nem szükséges határozni. Ebben az értelemben a DEI második jogalapját nem lehet elutasítani mint hatástalant.

28. Úgy vélem ugyanakkor, hogy e jogalap megalapozatlan, és azt el kell utasítani az alábbi okok miatt.

3 — 2015. október óta e rendelet helyébe az Európai Unió működéséről szóló szerződés 108. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2015. július 13-i 2015/1589/EU tanácsi rendelet (HL 2015. L 248., 9. o.) lépett. A jelen indítványban a 659/1999 rendelet egységes szerkezetbe foglalt változatára hivatkozom, amely a vitatott levél keltetkor, 2014. június 12-én alkalmazandó volt.

1. Előzetes észrevételek

29. Az európai uniós intézmények aktusaik visszavonására irányuló joga egyfelől a jogszerűség és a bizalomvédelem elvét, másrészt pedig a szóban forgó aktusnak az érintett számára kedvező vagy kedvezőtlen jellegét kockáztatja.⁴

30. A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata⁵ szerint az uniós intézmény aktusa *főszabály szerint* nem vonható vissza, ha jogi aktusról van szó, mivel az alanyi jog megszerzését követően az így megteremtett helyzet stabilitásába vetett bizalom megóvásának szükségessége előnyt élvez a határozatot felülvizsgálni kívánó intézmény érdekével szemben. Ez az ítélkezési gyakorlat nem jelöli meg azokat a kivételes feltételeket, amelyek mellett egy hasonló jogi aktust vissza lehetne vonni.

31. Ezzel szemben az az intézmény, amely megállapítja, hogy valamely alanyi jogokat biztosító aktusa jogellenes, azt észszerű időn belül visszaható hatállyal visszavonhatja, de tiszteletben kell tartania az aktus kedvezményezettjének bizalomvédelemhez való joga által megszabott korlátokat, aki az aktus jogszerűségében okkal bízhatott.⁶

32. Ahogy azonban azt a Bíróság már kimondta, ezek az elvek nem alkalmazandók a sérelmet okozó aktusokra.⁷ Az intézmények ugyanis az ilyen aktusokat visszaható hatállyal visszavonhatják, függetlenül attól, hogy a szóban forgó aktus jogszerű vagy jogellenes-e. Mivel ugyanis a számára sérelmet okozó aktus visszavonása előnyös az érintettre nézve, e visszavonás nem lehet ellentétes a bizalomvédelem elvével.⁸

33. Álláspontom szerint ez érvényes a sérelmet okozó aktus részleges visszavonására is. Még ha fenn is marad ugyanis a sérelem, az aktus visszavonása előnyös az érintett számára, mivel csökkenti a jogvita, illetve a kifogás vagy kifogások terjedelmét.

2. A 2010. december 16-i Athinaïki Techniki kontra Bizottság ítélet (C-362/09 P, EU:C:2010:783)

34. Az ezen ítélet alapjául szolgáló ügy a jelen ügghöz hasonlóan állami támogatásokat érintett, mégpedig az Athinaïki Techniki AE által a „Mont Parnès Kaszinó” közbeszerzési eljárás keretében a Hyatt Regency konzorcium részére nyújtott feltételezett állami támogatással kapcsolatos panaszt. Ebben az ügyben a Bizottság eredetileg úgy döntött, hogy lezárja az Athinaïki Techniki panaszának vizsgálatát, de a 2008. július 17-i Athinaïki Techniki kontra Bizottság ítélet (C-521/06 P, EU:C:2008:422)⁹ eredményeként visszavonta a panasz vizsgálatát lezáró határozatát és újra megindította az ügyet, ismét felhíva az Athinaïki Technikit, hogy terjessze elő azokat a bizonyítékokat, amelyek jogellenes állami támogatásra utalnak.

4 — Lásd: Craig, P., *EU Administrative Law*, 2. kiadás, Oxford University Press, 2012, 16. fejezet.

5 — Lásd: 1957. július 12-i Algera és társai kontra Közgyűlés ítélet (7/56 és 3/57 – 7/57, EU:C:1957:7); 1961. március 22-i Snpat kontra Főhatóság ítélet (42/59 és 49/59, EU:C:1961:5); 1965. július 13-i Lemmerz-Werke kontra Főhatóság ítélet (111/63, EU:C:1965:76), valamint 1983. szeptember 22-i Verli-Wallace kontra Bizottság ítélet (159/82, EU:C:1983:242, 8. pont).

6 — Lásd: 1978. március 9-i Herpels kontra Bizottság ítélet (54/77, EU:C:1978:45, 38. pont); 1982. március 3-i Alpha Steel kontra Bizottság ítélet (14/81, EU:C:1982:76, 10. pont); 1987. február 26-i Consorzio Cooperative d'Abruzzo kontra Bizottság ítélet (15/85, EU:C:1987:111, 12. pont); 1997. április 17-i de Compte kontra Parlament ítélet (C-90/95 P, EU:C:1997:198, 35. pont).

7 — Lásd: 2010. december 16-i Athinaïki Techniki kontra Bizottság ítélet (C-362/09 P, EU:C:2010:783, 60. pont). Lásd még ebben az értelemben: Bot főtanácsnok Athinaïki Techniki kontra Bizottság ügyre vonatkozó indítványa (C-362/09 P, EU:C:2010:492), 80. pont.

8 — Lásd: Craig, P., *id. mű.*, 558. o.

9 — Ezen ítélettel a Bíróság megállapította, hogy az Elsőfokú Bíróság tévesen alkalmazta a jogot, amikor úgy ítélte meg, hogy az Athinaïki Techniki olyan jogi aktus megsemmisítése iránt indított keresetet, amely nem vált ki joghatásokat, vagyis az EUMSZ 263. cikk értelmében nem támadható meg keresettel. Ebből következően hatályon kívül helyezte a 2009. november 27-i Athinaïki Techniki kontra Bizottság végzést (T-94/05 RENV, nem tették közzé, EU:T:2009:471) és visszautalta elé az ügyet annak érdekében, hogy az határozzon az Athinaïki Technikinek a Bizottság második határozatának megsemmisítése iránti kérelméről, amellyel a Bizottság lezárta az Athinaïki Techniki által előterjesztett panasz vizsgálatát.

35. Ebből következően újakezdte az Athinaïki Techniki panaszával kapcsolatos előzetes vizsgálati eljárást, ahelyett, hogy azt onnan folytatta volna, amikor a 2008. július 17-i Athinaïki Techniki kontra Bizottság ítélet (C-521/06 P, EU:C:2008:422) által megállapított jogellenesség bekövetkezett, vagyis amikor a Bizottságnak arról kellett döntenie, hogy vagy megállapítja a támogatás fenn nem állását, vagy nem emel kifogást, vagy megindítja a hivatalos vizsgálati eljárást, a 659/1999 rendelet 4. cikke (2)–(4) bekezdése, illetve a 20. cikk (2) bekezdése utolsó albekezdése rendelkezéseinek megfelelően.

36. Márpedig, ahogy arra Bot főtanácsnok rámutatott az Athinaïki Techniki kontra Bizottság ügyre vonatkozó indítványának (C-362/09 P, EU:C:2010:492) 101. pontjában, amikor ismét felhívta az Athinaïki Technikit arra, hogy terjessze elő azokat a bizonyítékokat, amelyek jogellenes állami támogatásra utalnak, a Bizottság azt arra kötelezte, hogy „»körbe-körbe [járjon]«. Ha [...] elfogadjuk, hogy e visszavonás jogszerű, ez azzal a hatással járhat, hogy megengedjük a Bizottságnak, hogy az állami támogatások területén őt terhelő kötelezettségeit megsértve tétlen maradjon, mivel [...] elegendő lenne, ha a Bizottság az érintett fél által benyújtott panasz vizsgálatát lezárja, majd miután e fél keresetet nyújt be, újra megindítsa a vizsgálat előzetes szakaszát, e műveletet pedig annyiszor ismételve meg, ahányszor csak szükséges ahhoz, hogy mentesüljön az eljárásának bármiféle bírósági felülvizsgálata alól”.

37. A Bíróság kifejezetten elfogadta Bot főtanácsnok ezen elemzését, amikor 2010. december 16-i Athinaïki Techniki kontra Bizottság ítéletének (C-362/09 P, EU:C:2010:783) 68. pontjában azt mondta ki, hogy „[h]a a Bizottság jogosult lenne arra, hogy olyan jogi aktust, mint amilyen a megtámadott aktus, a jelen eset feltételei mellett visszavonjon, tétlen maradhatna a vizsgálat előzetes szakaszában a 659/1999 rendelet 13. cikkének (1) bekezdése és 20. cikkének (2) bekezdése szerint rá háruló kötelezettségek ellenére, és mentesülhetne mindennemű bírósági felülvizsgálata alól. Amint ugyanis a főtanácsnok az indítványának 101. pontjában kifejtette, elegendő lenne, ha a Bizottság az érintett fél által benyújtott panasz vizsgálatát lezárja, majd miután e fél keresetet nyújt be, újra megindítsa a vizsgálat előzetes szakaszát, e műveletet pedig annyiszor ismételve meg, ahányszor csak szükséges ahhoz, hogy mentesüljön az eljárásának bármiféle bírósági felülvizsgálata alól.”

38. A Bíróság tehát ezen, a Bizottság részéről eljárási visszaélésnek minősíthető típusú helyzet elkerülése érdekében mondta ki ezen ítélet 70. pontjában, hogy „a gondos ügyintézés és a jogbiztonság követelményére, valamint a hatékony bírói jogvédelem elvére tekintettel meg kell állapítani, hogy egyrészt a Bizottság csak annak érdekében vonhatja vissza az állítólag jogellenes támogatásra vonatkozó panasz vizsgálatát lezáró határozatát, hogy a jogellenességét orvosolja, másrészt pedig az ilyen visszavonást követően mindössze annyit tehet, hogy újakezdi az eljárást pontosan abban a korábbi szakaszban, ahol a megállapított jogellenesség felmerült”.

39. Ennek alapján ezen ítélet 74. pontjában kimondta, hogy a Bizottságnak nem volt joga visszavonni a megtámadott aktust, valamint, hogy az Elsőfokú Bíróság nem állapíthatta meg, hogy okafogyottság miatt már nem szükséges határozni.

40. Az említett ítélet 70., a második jogalap vitáinak központi témáját jelentő pontjában a Bíróság tehát egymás mellett két olyan konjunktív feltételt írt elő, amelyeknek teljesülniük kell ahhoz, hogy jogszerű legyen egy panasz vizsgálatát lezáró határozat visszavonása.

3. Alkalmazás a jelen ügyben

a) Elsődlegesen

41. El kell ismerni, hogy az aktusok visszavonásának klasszikus szabályát, amely szerint egy aktust egyszerűen vissza lehet vonni, az állami támogatások területén ki kell zárni a Bizottság azon határozatait kapcsán, amelyek egy panaszra vonatkozó előzetes vizsgálati eljárás végén megállapítják a támogatás fenn nem állását, illetve nem emelnek kifogást. A 659/1999 rendelet 4. cikke ugyanis azt írja elő a Bizottság számára, hogy ezen eljárás végén hozzon határozatot.

42. Mindezzel együtt nem tűnik ki a 2010. december 16-i Athinaïki Techniki kontra Bizottság ítéletből (C-362/09 P, EU:C:2010:783), hogy a Bíróság új szabályt kívánt volna bevezetni az aktusok visszavonása terén, kizárólag az állami támogatásokkal kapcsolatos panaszok vizsgálatát lezáró határozat esetére. Ennélfogva ezen ítélet 70. pontjának nyelvtani értelmezése, amely szerint az ott előírt első feltétel, vagyis az, hogy a határozat visszavonására „csak annak érdekében [kerülhet sor], hogy a jogellenességét orvosolja”¹⁰, azt eredményezi, hogy nincs lehetőség a határozat bármely más okból bekövetkező visszavonására.

43. Ez az értelmezés, amely megakadályozza valamennyi, sérelmet okozó jogszerű aktus visszavonását, álláspontom szerint túlságosan merev, figyelemmel arra az indokra, amely miatt a Bíróság úgy döntött el a 2010. december 16-i Athinaïki Techniki kontra Bizottság ítélet (C-362/09 P, EU:C:2010:783) alapjául szolgáló ügyet, ahogy azt annak 70. pontjában tette.

44. Ahogy ugyanis a jelen indítvány 36. és 37. pontjában kifejtettem, azáltal, hogy visszavonta az Athinaïki Techniki panaszának vizsgálatát lezáró határozatát és felhívta az utóbbit arra, hogy ismét terjesszen elő észrevételeket, a Bizottság egyrészt meghosszabbította a tétlenség időszakát azon, a 659/1999 rendelet 4. cikkéből fakadó kötelezettségével szemben, hogy hozzon határozatot, vagyis állapítsa meg a támogatás fenn nem állását, tekintsen el a kifogások emelésétől, vagy indítsa meg a hivatalos vizsgálati eljárást. Másrészt arra kötelezte az Athinaïki Technikit, hogy „körbe-körbe járjon”, mivel az előzetes vizsgálati eljárás a nulláról kezdődött.

45. Amikor az említett ítélet 70. pontjában azt mondta ki, hogy „a Bizottság csak annak érdekében vonhatja vissza az állítólag jogellenes támogatásra vonatkozó panasz vizsgálatát lezáró határozatát, hogy a jogellenességét orvosolja”, a Bíróság a Bizottság által annak ellenére tanúsított tétlenséget vette célba, hogy a 659/1999 rendelet 4. cikke arra kötelezte, hogy hozzon határozatot. Ez egyértelműen kitűnik az említett ítélet 64. és 68. pontjából, ahol a Bíróság kifejezetten utal a „tétllenül maradás” kockázatára, valamint Bot főtanácsnok Athinaïki Techniki kontra Bizottság ügyre vonatkozó indítványának (C-362/09 P, EU:C:2010:492) 101. pontjára.

46. Álláspontom szerint az említett ítélet 70. pontjának teleologikus és észszerű értelmezése, illetve a jelen indítvány 29–33. pontjában tett fenti előzetes észrevételek alapján a 659/1999 rendelet 4. cikke alapján hozott, egy panasz vizsgálatát lezáró jogszerű határozat visszavonható, amennyiben e visszavonás nem eredményezi a Bizottság tétlenségét, ami nem áll fenn, amennyiben az ilyen határozat helyébe panasz vizsgálatát lezáró másik határozat, kifogást nem tartalmazó határozat, illetve hivatalos vizsgálati eljárást kezdeményező határozat lép.

47. A jelen ügyen nem ez a helyzet.

10 — Az említett ítélet görög nyelvi változatának pontos fordítása – mivel ebben az eljárásban a görög volt az eljárás nyelve – szerint a Bizottság az ilyen határozatot „kizárólag annak érdekében vonhatja vissza, hogy kiküszöbölje az érintett határozatot terhelő jogellenességet” („μόνο για να επανορθώσει έλλειψη νομιμότητας από την οποία πάσχει η εν λόγω απόφαση”). Kiemelés tőlem.

48. A jelen ügyben ugyanis vitatott levelével a Bizottság azon határozatáról tájékoztatta a DEI-t, hogy nem folytatja a 2013. évi panasz vizsgálatát, mivel a 2012. évi panasz tárgyát képező villamosenergia-díjat egy új villamosenergia-díjjal felváltó választottbírói ítélet nem minősült az államnak betudható intézkedésnek, nem biztosított szelektív előnyt az Alouminion részére, így tehát nem valósított meg állami támogatást. A Bizottság nem volt tétlen oly módon, hogy annak eredményeként a DEI kénytelen lett volna „körbe-körbe járni”, továbbá nem indította meg újra az előzetes vizsgálati szakaszt.

49. Következésképpen a vitatott levél visszavonása jogszerű volt, és a Törvényszék által a megtámadott végzésben megállapított okafogyottság álláspontom szerint igazolt.

b) Másodlagosan

50. Ha a Bíróság elutasítja a 2010. december 16-i Athinaïki Techniki kontra Bizottság ítélet (C-362/09 P, EU:C:2010:783) 70. pontjának teleologikus értelmezését, és annak nyelvtani értelmezéséhez tartja magát, akkor meg kell vizsgálni, hogy a jelen ügyben a Bizottság a vitatott levelet annak érdekében vonta-e vissza „hogy a jogellenességét orvosolja, másrészt pedig az ilyen visszavonást követően mindössze annyit tehet, hogy újrakezdi az eljárást pontosan abban a korábbi szakaszban, ahol a megállapított jogellenesség felmerült”, ami a hivatalos határozat elemzésével jár.

51. E határozattal a Bizottság két tekintetben módosította a vitatott levelet, anélkül azonban, hogy a határozatának irányát vagy eredményét megváltoztatta volna.

52. Először, a hivatalos határozat módosította a vitatott levél formáját. Az utóbbi, amely azt a döntést tartalmazta, hogy a választottbírói ítélet nem valósít meg állami támogatást, egy bizottsági tisztviselő által aláírt levél formáját öltötte, míg a hivatalos határozatot a Bizottság állami támogatásokért felelős tagja írta alá.

53. Másodszor, anélkül, hogy megváltoztatta volna a határozat eredményét, amely szerint a választottbírói ítélet nem valósít meg állami támogatást, a hivatalos határozat módosította a vitatott levél indokolását, amennyiben a Bizottság elhagyta azon érvelését, amely szerint a választottbírói ítélet nem az államnak betudható intézkedés. Hivatalos határozatában a Bizottság a magánbefektető kritériumát alkalmazva annak vizsgálatára szorítkozott, hogy a választottbírói ítélet előnyt biztosított-e az Alouminion számára.

1) A határozat formájának módosítása

54. A Bizottság azon határozatának formáját illetően, amely szerint a választottbírói ítélet nem valósít meg állami támogatást, a 659/1999 rendelet 4. cikkének (2) bekezdése azt írja elő, hogy „[a]mennyiben az előzetes vizsgálatot követően a Bizottság úgy találja, hogy a bejelentett intézkedés nem valósít meg támogatást, megállapítását *határozatban* rögzíti”.¹¹ A DEI-hez hasonló érdekeltek jogait illetően e rendelet 20. cikke (2) bekezdésének harmadik albekezdése azt írja elő, hogy „[a] Bizottság a panasz tárgyát képező támogatás ügyében hozott határozat egy példányát megküldi a panaszt benyújtó félnek”¹².

55. Válaszbeadványának 31. pontjában a Bizottság elismeri, hogy a vitatott levél jogellenes volt, mivel nem rendelkezett a 659/1999 rendelet által előírt formával, valamint, hogy a DEI tudomással bírt e formai hibáról, mivel a vitatott levél megsemmisítésére irányuló első jogalapként erre hivatkozott a Törvényszék előtt.

11 — Kiemelés tőlem.

12 — Kiemelés tőlem.

56. Függetlenül a 2010. december 16-i Athinaïki Techniki kontra Bizottság ítélet (C-362/09 P, EU:C:2010:783) 70. pontjának szigorú és nyelvtani vagy széles és teleologikus értelmezésétől, a sérelmet okozó jogellenes határozat visszavonása bizonyosan lehetséges e jogellenesség orvoslása céljából. Az érintettnek nem fűződhet jogos bizalma ahhoz, hogy egy jogellenes aktus fennmarad, mivel ez ellentétes lenne a jogszerűség elvével, amelynek az uniós intézményeknek meg kell felelniük.

57. Egyébként vitathatatlan, hogy a Bizottság nem folytatta az eljárást annál korábbi szakaszban, mint ahol a formai hiba felmerült. Mind a vitatott levél, mind a hivatalos határozat az előzetes vizsgálati szakaszt zárja le.

58. A fentiekből az következik, hogy azon határozat formájának módosítását illetően, amely szerint a választottbírói ítélet nem valósít meg állami támogatást, a Bizottság tiszteletben tartja a Bíróság által a 2010. december 16-i Athinaïki Techniki kontra Bizottság ítélet (C-362/09 P, EU:C:2010:783) 70. pontjában hivatkozott elveket.

2) A határozat indokolásának módosítása

59. Határozata indokolásának módosítását illetően a Bizottság nem ismeri el, hogy a vitatott levél indokolása jogellenes volt. A választottbírói ítélet be nem tudhatóságára vonatkozó érvet mellőzve a Bizottság egyszerűen úgy döntött, hogy ezt az érvet elhagyja.

60. Pontosán ugyanezen okból, a 2010. december 16-i Athinaïki Techniki kontra Bizottság ítélet (C-362/09 P, EU:C:2010:783) 70. pontjára hivatkozva a DEI előadja, hogy a vitatott levél visszavonása jogellenes, mivel e visszavonás csak jogellenesség orvoslása érdekében megengedett, feltéve, hogy a visszavonó vagy felváltó aktus megjelöli a visszavont jogi aktus jogellenességének mibenlétét.

61. Álláspontom szerint a jelen indítvány 40–46. pontjában kifejtett indokok miatt a jelen ítélet 70. pontjában ismertetett elvek nem gátolták a Bizottságot abban, hogy visszavonja a vitatott levelet, valamint, hogy oly módon módosítsa a DEI panasz vizsgálata lezárásának indokolását, ahogy azt tette, mivel e visszavonás nem eredményezte a Bizottság tétlenül maradását, és így módon a DEI arra kötelezését, hogy „körbe-körbe járjon”¹³.

62. A hivatalos határozat nem csupán lezárja az előzetes vizsgálati eljárást a 659/1999 rendelet 20. cikke (2) bekezdése harmadik albekezdésének megfelelően, hanem ugyanolyan értelmű is, mint a vitatott levél, továbbá nyilvánvalóan részletesebb és alaposabb okfejtést szolgáltat az előny fenn nem állását illetően a DEI részére, mint amely a vitatott levélben szerepel. A hivatalos határozat így módon tiszteletben tartja az Európai Unió Alapjogi Chartája 41. cikkének (1) bekezdésében és 41. cikke (2) bekezdésének c) pontjában szereplő megfelelő ügyintézéshez való jogot.

63. Ezenfelül, ahogy arra a Bizottság rámutat, a DEI keresetet indított a hivatalos határozattal szemben, amely a Törvényszék előtt folyamatban levő DEI kontra Bizottság ügy (T-352/15) tárgyát képezi. Ezen eljárás során a DEI-nek lesz alkalma annak előadására, hogy a Bizottságnak másként kellett volna döntenie panaszait illetően. Ebben az értelemben a hatékony bírói jogvédelem elvét egyáltalán nem sértették meg.

64. Ezt az értékelést nem kérdőjelezheti meg a DEI azon érve, amely szerint a vitatott levél visszavonása azt eredményezi, hogy nincs lehetősége arra, hogy vitassa a választottbírói ítélet államnak való betudhatósága hiányát, amelyre a Bizottság e levélben hivatkozott.

13 — Lásd a Bot főtanácsnok által Athinaïki Techniki kontra Bizottság ügyre vonatkozó indítványának (C-362/09 P, EU:C:2010:492) 101. pontjában használt kifejezést. Lásd még a jelen indítvány 36. és 37. pontját.

65. E tekintetben rámutatok, hogy valójában, mivel az állami támogatás fennállásának négy feltétele konjunktív jellegű,¹⁴ a Bizottság azon határozata indokolásának módosítása, amely szerint nem ad helyt a DEI panaszának, egyáltalán nem okoz számára sérelmet, mivel ezáltal a Bizottság a két feltételre kiterjedő vitát egy feltételre, az előny fennállására szűkítette. Ebben az értelemben a sérelmet okozó aktus visszavonása előnyt jelent a DEI számára, és nem tekinthető ellentétesnek a bizalomvédelem elvével.

66. A válasz talán eltérő lehetne, ha a hivatalos határozat esetleges megsemmisítését követően a Bizottság a hivatalos határozattal azonos értelmű új határozatot hozna, amely a választottbírói ítélet államnak való be nem tudhatóságán alapul. Ugyanakkor ez a jelen esetében (még) nem áll fenn, és nem bírálható el a jelen fellebbezéssel összefüggésben.

67. A teljesség kedvéért hozzáteszem, hogy a DEI érveinek semmiféleképpen nem lehet helyt adni, még a 2010. december 16-i Athinaïki Techniki kontra Bizottság ítélet (C-362/09 P, EU:C:2010:783) 70. pontjának igen szigorú nyelvtani értelmezése alapján sem. Először, a vitatott levél visszavonására jogellenesség, mégpedig a formai hiba orvoslása érdekében került sor. Másodszor, a vitatott levél visszavonását követően a hivatalos határozat elfogadásával a Bizottság nem folytatta az eljárást annál korábbi szakaszban, mint ahol a formai hiba felmerült.

68. A fentiekből az következik, hogy a panasz vizsgálatát lezáró határozat jogellenesség orvoslása érdekében történő visszavonása, anélkül, hogy annál korábbi szakaszban folytatnák az eljárást, mint ahol a megállapított jogellenesség felmerült, nem válik jogellenessé, ha az új aktusban annak kibocsátója az érintett számára kedvező irányban módosítja az indokolást.

VI. Véggöveztetések

69. A fenti indokok alapján és a fellebbezés egyéb jogalapjai vizsgálatának sérelme nélkül javaslom, hogy a Bíróság utasítsa el a fellebbezés második jogalapját.

14 — Az állandó ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy ahhoz, hogy egy intézkedés állami támogatásként az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének hatálya alá tartozzon, először is az szükséges, hogy az állami beavatkozást vagy állami forrásból történő beavatkozást jelentsen (a jelen ügyben szereplő feltétel); másodszor, alkalmasnak kell lennie arra, hogy érintse a tagállamok közötti kereskedelmet; harmadszor, a kedvezményezettjét előnyben kell részesítenie (a hivatalos határozat indokolásában fennmaradó feltétel), negyedszer pedig torzítania kell a versenyt vagy a verseny torzításával kell fenyegetnie; e feltételek konjunktív jellegűek. Lásd ebben az értelemben: 2008. július 1-jei Chronopost és La Poste kontra UFX és társai ítélet (C-341/06 P és C-342/06 P, EU:C:2008:375, 121. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat) és 2015. április 16-i Trapeza Eurobank Ergasias ítélet (C-690/13, EU:C:2015:235, 17. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).